

Wat achterblijft

Wat achterblijft

Jan Deloof

© 2018, Jan Deloof & vzw de Scriptomanen
www.scriptomanen.org

Contact: info@inter-actief.be

Deze POD-uitgave werd gefaciliteerd door mijnbestseller.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

TEN GELEIDE

De ene verjaardag is de andere niet. Toen ik 87 werd voelde dat nauwelijks aan als een stap vooruit. 87, het is zo'n weerbarstig, afgebroken getal. En 90 is dan weer te mooi afgerond, te gelikt, te vanzelfsprekend. Geef me dan liever 88, rondborstig, galmend, feestelijk.

Nu ja, feestelijk. Wat ik vrienden en bekenden hier in mijn 88ste levensjaar aanbied is geen groots banket met uitgelezen spijzen en wijnen, maar slechts dit boekje met een handvol aforismen, wat gedichten en enkele verhalen. Niet eens een breed opgezette en machtig uitgewerkte roman dus, want als romancier ben ik telkens weer gestrand. Twee heb ik er voltooid, dacht ik, en de eerste van die twee heb ik eigenhandig door de papierversnipperaar gedraaid toen ik er geen uitgever voor vond. En in de tweede heb ik zodanig geschraapt – schrijven is schrappen, nietwaar – dat er slechts een paar korte verhalen van overblijven. Je krijgt dus onder meer die verhalen voorgeschoteld.

De opgenomen verhalen zijn niet geheel los van elkaar te zien, want Pralen is hun gemeenschappelijke achtergrond. Pralen, naar de gevleugelde woorden van John Heuzel een “fictieve gemeente onder de rook van Kortrijk, te groot om een dorp en te klein om een stad te zijn. Villa's en auto's zijn er te duur. De kerkgangers hebben nooit eerder zoveel ruimte gehad ... Geen mens haalt het in zijn hoofd aan Zwevegem te denken wanneer hij de verhalen over Pralen leest ...” En nog: “de Bekaertclan was katholiek en belgicistisch. Niet meteen vaardigheden waarin Jan Deloof uitmuntte. Het clanhoofd was voorzitter of erevoorzitter van elke vereniging waar het predicaat katholiek in de naam stond. In de verhalen over Pralen wordt de man passend geportretteerd als ‘de erevoorzitter’...” Lees maar eens een paar stukjes om te zien of John gelijk heeft. (Weet ook dat de meeste verhalen al verschenen in de afleveringen 121 en 164 van ‘Kruispunt’, jawel, het tijdschrift van ... John Heuzel.)

Ik voelde ook wat twijfel in verband met de titel van dit boekje. Veel van wat hier aangeboden wordt is, zoals hierboven kort gezegd, *wat overblijft* nadat ik telkens opnieuw met de snoeischaar door langere teksten ben gegaan. Aan de andere kant: wat overblijft is ook *wat achterblijft* als ik binnen afzienbare tijd mijn allerlaatste stap in dit ondermaanse zal hebben gezet. En er zit naar mijn gevoel toch iets meer hoop en verwachting in dat achterblijven, iets meer van een bescheiden testament, dan in het overblijven. Of zie ik dat verkeerd?

EEN HANDVOL AFORISMEN

Spreuken en aforismen zijn waarheidsgetrouw noch verhelderend.
Hun enige voordeel is dat ze zo vlot gedebiteerd kunnen worden.

*

De mens groeit van zijn kindsheid naar zijn kindsheid. Als hij zo
ver raakt.

*

Op het ogenblik dat je je geduld verliest, houdt de pedagogie op en
begint de opvoeding.

*

Veel goede werken zouden betere werken zijn als ze niet door
mensenhanden moesten worden uitgevoerd.

*

De evolutie van een mens is inwendig altijd een paar jaar verder
gevorderd dan uitwendig.

*

Omdat we niet in de zon kunnen kijken vinden we de maan mooier.

*

Beledigingen zijn oncontroleerbare boemerangs.

*

Lachen gebeurt altijd ten koste van iemand: van anderen of van
jezelf. Glimlachen ook, maar dan is het uitgangspunt sympathie,
geen rivaliteit.

*

Bijster weinig vrouwen en goede bedoelingen komen zonder ontluistering uit een striptease.

*

Ik doorsta liever een scherpe aanval van een oordeelkundig man dan de verdediging van mijn zaak door een fanaticus.

*

Intellect zonder relaties haalt niet veel uit, relaties zonder intellect wel.

*

Vriendschap kan niet gedijen op grond van concurrentie.

*

Blijven wrokken is moeilijk, vooral als niemand er acht op slaat.

*

Zelfs de verstandigste man ter wereld houdt niet zoveel van kritiek als van zelfkritiek.

*

Het zijn niet de doden maar de levenden die de begrafenis regelen. Stoor je dus niet aan het vertoon.

*

Niets verandert zo vlot van opinie als een mens die een ontgoocheling oploopt.

*

Kleurloosheid is een ándere kleur.

*

Als puntje bij paaltje komt is een noodzakelijk kwaad toch een goed.

*

Waren Antwerpen en Amsterdam provincienesten gebleven en Brugge een wereldstad, dan wrongen Sinjoren en Mokumers nu hun tong in kronkels om net zo mooi West-Vlaams te spreken als wij.

*

Platgetreden paden zijn vaak de mooiste.

*

Poeta minor? Het zou wat: ook de kleinste bron kan zuiver water geven.

*

Kriele vlinder, kriele vlinder,
die nog steeds naar wufte hoogten tracht,
je kokon was eng maar veilig!
Heeft De Laey je dan niks bijgebracht?

*

Taal is menselijk: vol onvermogen.

*

Om meer te zijn dan een der duizenden 'verhalen' zou de roman essay moeten zijn. En dan is hij geen roman meer.

*

Nescio heeft het beter bekeken dan bijvoorbeeld Verschaeve: in plaats van één treffende regel te moeten opsporen in pagina's ballast, denkt men aan al die treffende regels die hij nog gepubliceerd kon hebben, had hij ze geschreven.

*

Van een uitzondering een algemene regel maken pakt ook buiten de spraakkunst faliekant uit.

*

Waarheid zou een naamwoord moeten zijn dat enkel in het meervoud voorkomt.

*

Zolang men iemand voorstelt met 'Dit is X. Hij is dichter', is er met de doorbraak van zijn poëzie iets niet in orde.

*

Een gedicht is als een recordpoging: de prestatie vergt minder moeite dan haar homologering.

*

De omgang met iemand die zich rijp acht voor de hemel wordt gauw een vagevuur.

*

Elkeen vertelt hetzelfde gemeenschappelijk verleden weer anders.
Zelfs te goeder trouw.

*

Zonder geld kan men werkelijk niks in dit tranendal, niet eens
schulden maken.

*

Steun de verspreiding van de bandopnemers: veel mensen zouden
leren zwijgen als ze zichzelf een paar maal beluisterd hadden.

*

Gemakzucht en ambitie houden je netjes op je hoogste dood punt.

*

Aan iemands bevoegdheid twijfelen getuigt misschien van zelf-
overschatting, maar twijfelen aan iemands goede trouw getuigt
beslist van zelf-kennis.

*

Mensen met maniertjes hebben zelden manieren.

*

De verstandigste manier om kritiek onschadelijk te maken is hem
toe te juichen.

*

Pijn is de gist die het geluk doet rijzen.

*

Je kan nog beter een mikpunt zijn dan een mispunt.

*

Onze gekste invallen blijken wel eens onze beste ideeën.

*

Speelsheid is een uitstekend harnas, maar het pantsert helaas niet naar binnen.

*

Geef een klein voorrecht aan wie over een grote discriminatie klaagt. En, negen keer op de tien, hij zwijgt.

*

Iemand voor een vergissing straffen is even onverantwoord als hem voor een vergrijp niet straffen.

*

Een spreker is bevoegd wanneer de leek zich na de spreekbeurt kenner voelt en de kenner beseft dat hij nog veel te leren heeft.

*

De informatie waar je het meest naar uitkijkt is de informatie die je daarnet onthouden werd.

*

Onze moderne wereld is één grote zakagenda. Die nooit klopt.

*

Een onverbiddeijk perfectionist. Wat kun je in godsnaam met zo iemand aanvangen?

*

Dorpspolitiek: een stel zere tenen waar je niet naast kunt trappen.

*

Elke strekking viert haar eigen martelaars.

*

De mens spreekt zoals zijn krant spreekt, maar leest enkel het blad dat hem naar de mond praat. Dus leert hij weinig bij.

*

Op een dwaze vraag antwoord proberen te geven is nog dwazer.

*

Er is poëzie en er is officiële, gedoeerde literatuur. En het ene heeft bitter weinig uit te staan met het andere.

*

Spot is een gevaarlijk wapen. Tot je de beweegredenen van de spotter kent.

*

Zelfs als de Vlaming naar de naburige stad gaat wonen, zoekt hij een huis aan de kant van zijn dorp.

*

Je kunt hier beneden heel wat presteren, als je 't geluk hebt lang te leven en 't ongeluk veel na te denken.

*

Massa's mensen zijn in staat kinderen te laten leven, maar weinigen ze te laten léven.

*

Je bent ergens pas volledig ingeburgerd, als je 't recht veroverd hebt je te vergissen.

*

Een burgermannetje moet altijd het hoofd koel houden, en de voeten warm. Aan het omgekeerde gaat hij kapot.

*

De bever eist van op zijn mooie dam geen donkere mollenrit op.

*

Ik kan er goed tegen dat alle mensen iets van Baas Gansendonck hebben. Als ze dat maar niet te veel laten blijken.

*

Wie een fijne neus heeft, moet ook zoveel te meer verdragen wat stinkt.

*

De korporaal brult luider dan de generaal, maar wordt minder ver-
gehoord.

*

Er zijn niet zoveel mensen die over zichzelf kunnen vertellen zon-
der meteen een grondige afkeer voor hun persoontje te wekken.

*

Onthouding ligt vaak maar één handgebaar verwijderd van de val.
Het eerste.

*

De wijsheid is de dochter van de bezinning, maar haar tweelingzus
heeft halfslachtigheid.

*

(Denkend aan de oude windmolens, sierlijk en nutteloos:) De tijd
maakt overbodig wie niet op tijd kan oprassen.

*

Het is veel moeilijker iets wat je niet goed kent te verdedigen dan
verdacht te maken: in het laatste geval krijg je veel meer hulp.

*

Heel wat mensen timmeren zodanig aan hun reputatie dat ze ten-
slotte niets anders meer te verliezen hebben.

*

'Vlijtig' is het dodelijkste epitheton dat men een dichter kan meege-
ven.

*

Het past de mens niet tot de bodem te gaan: ook van de beste fles wordt het bezinnsel niet uitgeschonken.

*

De inquisitie heeft zich altijd al gretig verdiept in het geweten. Van de ander.

*

U ziet er stralend uit, zei ik hem. Ik dacht er te laat aan dat hij alleen maar straalde als hij over zijn maag kon zeuren.

*

Ga niet aan de kant van de meesten staan, tenzij je merkt dat ze de minsten zijn.

*

De vrouw heeft met de wijn gemeen dat ze verbetert met liggen.

*

Je moet een kunstwerk uitsluitend op zichzelf beschouwen. Ook die grootse Sint-Pieters in Rome is voor een deel gebouwd met de belasting op publieke vrouwen.

*

Ik hou niet van duizelingwekkende hoogten, noch letterlijk, noch in de letteren. Je wordt er zo duizelig van.

*

Realiteitszin is het masker waarachter de mens zijn gebrek aan
moed en verbeelding verbergt.

*

Verzamelaars zijn lieden die een elegante manier gevonden hebben
om hun schraapzucht bot te vieren.

*

Verplicht zijn een eigen oordeel te hebben over alles en nog wat!
Arme criticus.

*

De mens leeft in hoogtepunten en laagtepunten. Het beste wat hij
kan doen is proberen de laagtepunten te dempen zonder de hoog-
tepunten al te veel te verlagen.

*

Doctor in de wijsbegeerte fit, wijsgeer nascitur.

*

Slechts wie prijkt op de niet verkiesbare plaatsen van een lijst kan
men met enige zekerheid integer noemen: ze doen alleen maar aan
blad-, niet aan zakvulling.

*

Een congres: het ouwehoeren van ouwe heren.

*

Hoe minder je van een zaak afweet, hoe feller je oordeel.

*

Je kunt de mensen alleen maar gelijke kansen geven door ze ongelijk te behandelen.

*

Op achterplat en stofwikkkel wordt doorgaans meer gelogen dan in de boeken zelf.

*

Dwarskoppen hebben altijd ergens gelijk. Maar hun gelijk is zodanig op de spits gedreven dat het ongelijk geworden is.

*

Journalisten? Als ze 't mogen schrijven weten ze 't niet en als ze 't weten mogen ze 't niet schrijven.

*

De normale gang van zaken: eerst dichtertlijk, dan dichter, tenslotte dichter-lijk.

*

De mens is een gevallen engel. De sporen van de val zijn legio, die van de engel zeldzaam.

*

Er bestaan mensen die aan de Lindelaan gaan wonen en elk najaar klagen dat het daar vol lindeblaren ligt.

*

Ieder mens heeft haar of zijn edele delen. Meer edels is er vaak niet aan.

*

De schrijver bestaat maar bij de gratie van de publicatie.

*

Het is beter hard tegen je vader op te boksen dan hem voortijdig te verliezen.

*

Ook de allerknappste koppen hebben geen oplossing voor het probleem mens.

*

De ouderdom verdraagt geen verandering. Zelfs nieuwe pantoffels knellen.

*

Snedige antwoorden snijden gemakkelijk verkeerd.

*

Oude krijgers zijn wel oud maar krijgen niet veel.

*

De Antwerpse Boekenbeurs 1999 bood ruim 70.000 Nederlandse titels aan. Wat wil ik die Everest nog groter maken?

POËZIE

Uit Recitatief voor en van twee stemmen (1965)

November

Het laatste snapshot is genomen,
de muggen dansen al hun laatste pas.
Nog één keer is de zon gekomen
en strooit haar laatste parels in het gras.

Oktober gaat, November is in zicht
en steekt de taaie weemoed aan
van ieder jaar, wiens ellenlang gezicht,
dat inkeer preekt, ik niet verkroppen kan.

Ben ik, voor het lamme schaapsvolk uit,
uw weergedaant'en muieter, Minne?
Of een eeuwigheid ten achter, Mok,
te laat nog eer ik zou beginnen?

Uitbraak

Hun witte zilverlingen hebben
onze mooiste droom verkwanseld.
We raken ingesneeuwd, te lang en laatste:
hun witte zilverlingen blijven dansen.

De pluimen borstweer van de vlokken
waar de vernedering gedwee om vroeg,
houdt ons straks volkomen ingemetseld.
De uitgestotene heeft aan zichzelf genoeg.

Maar als de brug zal worden opgeblazen
(met nog één vlok is elke uitweg dicht)
ontsnapt naar hen de vrijgevochten geest
door het laatste spleetje bovenlicht.

Kermis

We verliezen onze laatste wilde haren
niet voor altijd. Het kermisvolk brengt ze weer mee
en telkens wilder met het schrijden van de jaren.
We vinden de vergeten woorden onzer epopée,

één ogenblik, als 't eventjes maar strelen
van een onbetamelijke wens. En stop.
Uit de warreling van balken en panelen
slaan als zoveel wensen duizend kleuren op.

Je kan de markt op hol geslagen wanen:
het belfort wankelt onder de rumoerigheid,
die bijval van slechts half voldanen.
Want ieder overschreeuwt zijn eigen pijn.